

Les travesses

Practicant l'excursionisme sempre haviem parlat de les travesses. Déiem: La travessa del Montseny. La travessa de les Guilleries. Anirem a fer una travessa. El mot ens semblava molt adequat i molt nostre i el fèiem servir amb complaença evident. Després ens vam adonar que el Diccionari normatiu, amb aquest significat, no l'admetia i, a contracor però disciplinadament, som molts els qui en vam prescindir i, entre les dues possibilitats que el Diccionari ens oferia —travessada i travessia—, solem optar decididament per la segona forma. Però no fa gaire, a la darrera llista d'addicions i modificacions al Diccionari General publicada per la Secció Filològica de l'Institut, s'incloïa ja la paraula travessa en el sentit que comentem. Ara ja és lícit, doncs, de dir que farem la travessa del Cadí o de la Garrotxa, tal com abans haviem tingut per costum.

El sentit que el Diccionari admetia, fins ara, per a la paraula travessa relacionat, certament, amb travessar, però que no permetia parlar de les travesses per la muntanya o el mar, era el que correspon a la designació de cadascuna de les peces travesseres dels rails d'una via fèrria. Però el Diccionari inclou, a més, un altre sentit, per a la paraula travessa, que ens solia passar desapercebut: «Aposta sobre alguna cosa incerta a endevinar, com per ex. qui guanyarà en una contesa». Definició que il·lustra l'exemple següent: En el partit d'aquesta tarda s'han fet moltes travesses. Es, doncs, exactament, el que ara en diuen una «quiniela» o, amb una adaptació espontània, una «quinela», formes que devem, sembla, a la pressió del castellà.

Ja sabem que demanar que es prescindeixi d'unes formes que s'han arribat a popularitzar tant, és demanar molt. Tanmateix, la paraula amb què les hauriem de substituir existeix, no caldria pas inventar-la ni habilitar-ne cap d'aproximada. I si en un futur proper no s'arriba a admetre «quiniela», o «quinela» —cosa que no sembla pas probable— potser fóra oportú de no desestimar inicialment les possibilitats d'aquesta paraula ja existent —la travessa— considerant que, si de cas, no seria pas la primera de la qual es recupera l'ús partint del simple fet de figurar al Diccionari.

ALBERT JANE